

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 3 februari 1919 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om lagstiftning i visst syfte beträffande försäljning av jord till småbruk.

Närvarande: herrar Dahl, von Sneidern, Jacob Larsson, Östberg, Hult*), Boberg, Frändén*), Magnusson i Kalmar, Andersson i Knäppinge*), Karlsson i Gasabäck, Johansson i Trollhättan, Hage, Kant och Johansson i Vittinge*).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion nr 17, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Bergström* i Bäckland hemställt, det riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande uti motionen närmare angivna spörsmål, i syfte att vid försäljning av jord till småbruk sådana orsaker, som kunde giva anledning till tvister och obehag, måtte kunna, så långt som det vore möjligt, genom lagbestämmelser avlägsnas.

Till stöd för sin ifrågavarande hemställan har motionären anført följande:

»Eftersom jordbruket förbättras, bliva även möjligheterna flera att särskilt från de större hemmanen kunna försälja vissa områden till mindre jordbruk. Det har även visat sig, att dessa småbruk ha kunnat i förhållande till de stora jordbruken uppbringas till en större avkastning än dessa.

För att icke denna försäljning av jord till småbruk skall på något

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 2 häft. (Nr 2—3.) 1

sätt hämmas och för att undvika obehag för både säljare och köpare av sådana småbruk, så är det av den allra största vikt, att vid köpekontraktens upprättande inga sådana skrivfel få insmyga sig eller andra fel bliva begångna vid köpen, som kunna bliva orsaken därtill.

Det har t. ex. förekommit, som jag väl känner till, då en hemmansägare har sålt en mindre del av sitt hemman med angivandet av ett visst skattetal jämte därtill hörande skogsmark, som utstakats efter gottfinnande, men till både hans och köparens belåtenhet. När så hemmansklyvning vidtagits för erhållande av lagfart, har det visat sig, att den utstakade skogsmarken icke motsvarat i storlek det i köpekontraktet angivna skattetalet. Säljaren har då måst avstå mera av sin skogsmark än beräknat var och det utan ersättning, för att köparens skogsmark skulle bliva i överensstämmelse med det i köpebrevet angivna skattetalet. Man kan också få tänka att i ett fall sådant som detta hade köparen kunnat få avstå från den överenskomna vidden av skogsmarken.

Att nu genom lag bestämma, att inga andra än juridiskt utbildade personer finge anlitas vid sådana köp, som här varit fråga om, vore förvisso icke lyckligt. Men att något bör göras för undvikande av här påpekade förhållanden och därmed liknande är ju uppenbart.»

Utskottet.

Utskottet behjärtar vikten av att bestämmelserna angående formerna för delning av jord icke inverka hämmande eller störande på bildandet av nya självständiga fastigheter.

I vilken mån olägenheter i detta avseende vidlåda gällande lag och vad som kan göras till rättelse härutinnan, är emellertid en fråga, som sammanhänger med det sedan länge pågående arbetet på en ny skifteslagstiftning. I det av den s. k. skifteslagstiftningskommittén år 1910 avgivna betänkandet hade också berörda förhållanden upptagits till behandling. Sagda betänkande har därefter underkastats överarbetning av särskild kommission, som i dagarna avgivit betänkande. I det av kommissionen framlagda förslaget till lag om delning av jord på landet hava införts bestämmelser för det av motionären särskilt anförda, ingalunda sällsynta fall, att upplåtelse skett av till läge och gränser bestämt område, under förklaring att området motsvarar visst mantal eller utgör viss andel av stamfastigheten. I tredje paragrafen av 9 kap. av berörda förslag föreskrives nämligen, att där jordinnehav är grundat på handling, vilken med hänsyn till sin avfattning och övriga omständigheter bör så förstås, att ägor inom vissa gränser upplåtits även om visst hemmantal eller annat skattetal tillika angivits eller åsatts, ägare

till ifrågavarande jord i allmänhet skall vid skiftet erhålla vad enligt uppskattning svarar mot de ägor han förut innehade.

Att nu föranstalta om ytterligare utredning i ämnet synes utskottet under sådana förhållanden icke böra ifrågasättas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 februari 1919.

På andra lagutskottets vägnar:

ADOLF DAHL.
